

ආචාර්ය ඔලගන්වත්තේ චන්දසිරි හිමි

හැඳින්වීම

19 වන සියවසේ සමාජාචාරික පසුබිම

යුරෝපීය ජාතීන් ‘නූතන ලෝකයේ’ ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වෙමින් පැවති ආර්ථික බලය අල්ලා ගැනීම හා තවත් අප්‍රධාන පරමාර්ථ සාධනය උදෙසා ආසියා හා අප්‍රිකා මහාද්වීපයන්හි ස්වාධීන රාජ්‍ය අත්පත් කර ගැනීමට යොමු වීම ලෝක ඉතිහාසයේ නව පරිච්ඡේදයක ආරම්භය සලකනු කරයි. සොළොස් වන සියවසේ සිට වරින් වර ශ්‍රී ලංකාව යුරෝපීය ජාතීන්ගේ බලපෑමවලට ලක් වීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සිදු වූ සංස්කෘතික විපරිණාමය සිංහල භාෂාව හා සාහිත්‍යය නව මඟක් කරා යොමු කිරීමෙහි හේතු වූ ආකාරය විද්වතුන්ගේ අවධානයට යොමු වී තිබේ. මේ අතරින් වඩාත් තීරණාත්මක වූයේ දිවයින කෙරෙහි බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික ඉංග්‍රීසීන්ගේ බලපෑම යි. ඉංග්‍රීසීන්ගේ මෙරට ආධිපත්‍යය කාල වකවානු වශයෙන් සියවස් එකහමාරකට සීමා වන නමුදු ඔවුන් මුළු දිවයින ම ග්‍රහණයට ගැනීමට සමත් වීම හේතුවෙන් සෙසු යුරෝපීය ජාතීන් දිවයිනෙහි සමුද්‍රාසන්න ප්‍රදේශ පාලනය කළ අවධීන්හි සිදු වූ බලපෑමවලට වඩා ඉංග්‍රීසි පාලනය හේතුවෙන් වූ බලපෑම දේශීය සමාජයේ සෑම අංශයක් කෙරෙහිම පැතිරීම එහි ලා විශේෂ වෙයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පුරාතනයේ පටන් ලංකාවේ පැවති සමාජ ආර්ථික වර්ධනයේ සන්ධිස්ථානයක් ලෙස ද හඳුන්වනු ලැබේ. දේශපාලන බල ව්‍යාප්තිය හා නව පාලන ක්‍රමයක් ස්ථාපනය කිරීම දිවයිනේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයේ ප්‍රධාන අංශය වූව ද ඊට සමගාමී ව ලංකා

ජනතාවගේ නිවාස, ආහාර පාන, ඇඳුම් පැලඳුම් හා ගමනාගමනය ආදී සියලු අංශ විපරිණාමය විය. තදනුබද්ධ ව ශ්‍රී ලාංකික මිනිසාගේ චින්තනයෙහි ද වෙනසක් ඇති වූ අතර එය ආකස්මික ව සිදු වූවක් නො ව යටත් විජිත පාලනය විසින් ප්‍රෝත්සාහයෙන් සිදු කරන ලද්දක් බව පෙන්වා දිය හැකි ය. මේ වෙනස්කම් වඩාත් ප්‍රකට වනුයේ දිවයිනේ බස්නාහිර හා දකුණු ප්‍රදේශයන් හි ජන ජීවිතය සම්බන්ධයෙනි. දිවයිනේ ප්‍රධාන නාවික මධ්‍යස්ථාන මේ ප්‍රදේශයන්හි පිහිටා තිබීමත් නව පාලනයේ හා නව ආර්ථික පද්ධතියේ මූලස්ථාන එම ප්‍රදේශ හා සම්බන්ධ වීමත් ඊට ප්‍රධාන හේතුවයි. නාගරීකරණය, දකුණු ඉන්දියානු ශ්‍රමිකයන්ගේ ආගමනය, නිෂ්පාදිතයන්ගේ වර්ධනය, මුදල් භාවිතයේ ව්‍යාප්තිය නව ආර්ථිකය හා සමාජ ක්‍රමයෙහි පදනම වූ අතර මෙකී භෞතික හා සමාජීය පදනම මත අභෞතික සංස්කෘතිකාංගයන්හි නව මුහුණුවර සකස් විය.

දිවයිනේ සමාජාර්ථික පදනමෙහි වෙනස්කම් කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් පාදක වූයේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයෙහි කෝල්බෲක් කොමිසම මඟින් ඇති කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ බව පිළිගැනේ. වර්ෂ 1829 දී විලියම් කෝල්බෲක් සහ වාල්ස් හේ කැමරන් දෙපළ විසින් කෙරුණු විමර්ශනය ලංකාවේ පරිපාලනය, නීතිය, ආර්ථිකය හා සමාජ ක්‍රමයෙහි වෙනස්කම් සිදු කළ අන්දම පෙන්වා දෙන ලදී. මේ විමර්ශනය සඳහා උඩරට හා පහතරට ප්‍රදේශයන්හි නායක හික්සන් වහන්සේ සහ ගම්මුලාදැනින් ප්‍රමුඛ සමාජයේ විවිධ සමාජ කණ්ඩායම් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා, සම්මන්ත්‍රණ මඟින් තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී. අභිනව සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණ සමාජගත කිරීමෙන් බ්‍රිතාන්‍ය කිරීටයේ මුඛ්‍යතම පරමාර්ථය වූයේ ආර්ථික බලය හා දේශපාලන බලය අඛණ්ඩ ව පවත්නා ගෙන යාම බව පෙනී යයි. කෝල්බෲක් කොමිසමේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් සාම්ප්‍රදායික ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය ක්‍රමයෙන් වෙනස් මාර්ගයට යොමු කෙරිණි. මේ අනුව කෝල්බෲක් කැමරන් යෝජනා ලංකා ඉතිහාසයෙහි හැරවුම් ලක්ෂ්‍යය ලෙස සැලකිය හැකි ය. මෙය අහඹු සිදුවීමක් නොවන බවත් යුරෝපයෙහි විශේෂයෙන් ම

බ්‍රිතාන්‍යයෙහි කාර්මිකරණයත් සමඟ ඇති වූ සමාජ වෙනස්වීම් යටත් විජිත සමාජයන්හි නව ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හේතු වූ බවත් පී.සී. මෙන්ඩිස් පෙන්වා දෙයි. මෙම පසුබිම තුළ ක්‍රිස්තු ධර්මය මගින් හැඩ ගස්වන ලද නව 'ආධ්‍යාත්මික ජීවිතයක්' ද මෙරටෙහි ගොඩ නංවන ලදී. මෙහිලා 'ආධ්‍යාත්මික' යනුවෙන් අදහස් කරන ලද්දේ 'ආගම පිළිබඳ හක්කිමත් භාවය' යි. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් හුදෙක් බ්‍රිතාන්‍ය රජයේ අපේක්ෂාව වූයේ ජනතාවගේ සමාජ තත්ත්වය ආර්ථික හා අධ්‍යාපන තත්ත්වය නංවාලීම බව පැවසෙතත් දේශපාලන ආධිපත්‍යය ව්‍යාප්තිය එහි ප්‍රධාන පරමාර්ථය බව පෙන්වා දිය හැකිය. දිවයිනේ යටිතල පදනම වෙනස් කිරීම සඳහා කොමිසම රාජකාරි ක්‍රමය අහෝසි කිරීම, මිෂනාරි අධ්‍යාපනය ආරම්භ කිරීම, ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය ව්‍යාප්ත කිරීම හා මුද්‍රණ ශිල්පය ආරම්භ කිරීමට අනුබල දීම යන නිර්දේශ දක්වා තිබීමෙන් පෙනී යන්නේ ආර්ථික පදනම මෙන් ම චින්තන රටාව කෙරෙහි ද බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයන් අවධානය යොමු කළ ආකාරය යි. මේ නිර්දේශ අතරින් නව සාහිත්‍යයක ප්‍රභවයට හේතු වූ කරුණු කෙරෙහි මෙහි ලා අවධානය යොමු කෙරේ.

නව අධ්‍යාපන ක්‍රමය හා ආකල්ප වෙනස

කෝල්බෲක් යෝජනා අතරින් මෙරට සමාජ සංස්කෘතික දේශපාලන වෙනස්කම් රාශියක් ඇති කිරීම සඳහා දැඩි බලපෑමක් ඇති කළ යෝජනාවක් වූයේ ඉංග්‍රීසි භාෂාව මෙරට පාලන භාෂාව බවට පත් කිරීම යි. බ්‍රිතාන්‍යයන් පැමිණෙන විට මෙරට පන්සල කේන්ද්‍ර කොට ගත් ස්වාධීන අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථාන පැවතිණි. (ලන්දේසීන් විසින් ආරම්භ කරන ලද පැරිෂ් පාසල් ද දිවයිනේ සමුද්‍රාසන්න ප්‍රාදේශයන්හි ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි). එම තත්ත්වය හැකිතාක් ඉක්මනින් වෙනස් කිරීම යටත්විජිත පාලකයන්ගේ අවශ්‍යතාවක් විය. දිවයිනේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයේ ආරම්භක කාල පරිච්ඡේදයෙහි පවා අධ්‍යාපනය ප්‍රධාන වාහකය වශයෙන් යොදා ගත් ක්‍රිස්තු ධර්මය හා බටහිර සංස්කෘතිය මෙරටෙහි ස්ථාපනය කර ලීම සඳහා හැකි සෑම

ප්‍රයත්නයක් ම දරන ලදී. 1832න් පසු ව උදා වූ කාල වකවානුවෙහි මෙන් ම 19 වන සියවස ආරම්භයේ පටන් ම ඉංග්‍රීසීන්ගේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක වූයේ ඔවුන් විසින් අපේක්ෂිත දේශපාලන හා ආර්ථික අරමුණු සාධනය උදෙසා ය. ලංකාවේ පරිපාලන කටයුතු සඳහා පැමිණි ප්‍රෙඩ්‍රික් නෝත්, නෝමස් මේට්‍රිලන්ට් සහ රොබට් බ්‍රවුන්රිග් යන ආණ්ඩුකාරවරුන්ගේ කාර්යසාධනයෙහි ලා මේ තත්ත්වය හඳුනා ගත හැකිය. ප්‍රෙඩ්‍රික් නෝත් ආණ්ඩුකාරවරයා පෞද්ගලික කැමැත්ත මත නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංවර්ධන වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කරමින් ක්‍රිස්තු ධර්මය හා බටහිර අධ්‍යාපනය මෙරට ස්ථාපනය කර ලීම සඳහා කටයුතු කෙළේ ය. නෝත්ගේ විශ්වාසය වූයේ ක්‍රිස්තු ධර්මය අන්තර්ගත අධ්‍යාපනය ව්‍යාප්තිය මගින් ජනතාවගේ ජීවිතයෙහි වෙනසක් ඇති කළ හැකි බවයි. ජේම්ස් කෝඩින්ග්ගේ සහ ලන්ඩන් මිෂනාරි සමාගමේ ආගමනයෙන් පසු ව අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් පැවැති දුෂ්කරතා ජය ගනිමින් නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට නෝත්ට හැකිවිය. ලන්දේසීන් ආරම්භ කර තිබූ එහෙත් මේ අවධිය වන විට පිරිහීමට ලක් ව තිබූ පැරිෂ් පාසැල් ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමට නෝත්ගේ අවධානය යොමු විය. මේ සඳහා ඔහුට කෝඩින්ග් දේවගැතිවරයාගේ සහාය ලැබිණි. කෝඩින්ග් දේවගැතිවරයාට රජයේ පාසැල් හි වගකීම පැවරුණු අතර ඔහුගේ යෝජනා අනුව ක්‍රිස්තියානි පාසැල්වලට රාජ්‍ය ආධාර ලැබිණ. මේ අධ්‍යාපන ආයතනයන් හි විෂය මාලාවට කියවීම, ලිවීම, අංක ගණිතය හා ක්‍රිස්තු ධර්මය ද ඇතුළත් වූ අතර සිංහල හා දෙමළ, ඉගැන්වීමේ මාධ්‍ය විය. මේ අතර ඇකඩමිය හෙවත් සෙමෙන්රිය හා මූලික පාසැල් යනුවෙන් තවත් පාසැල් වර්ග දෙකක් ආරම්භ විය. බර්ගර් ළමයින්ට මෙන්ම ස්වදේශීය රාජ්‍ය ගැති ප්‍රභූ පැළැන්තියේ දරුවන්ට අධ්‍යාපනය ලබාදීම මෙමගින් සිදුවූ අතර ඉංගිරිසි භාෂාව මෙන්ම ක්‍රිස්තු ධර්මය එහි ප්‍රධාන තැනක් ගෙන ඇත. ඇකඩමියේ මූලික අරමුණ වී ඇත්තේ මධ්‍යම පෙළේ රාජ්‍ය නිලතලවලට සුදුසු තරුණයන් පුහුණු කිරීමත් දක්ෂ සිසුන් එංගලන්තයට යවා තවදුරටත් පුහුණු කරවීමත්ය. මේ හැරෙන්නට ලන්දේසි කාලයේදී ආරම්භ කර

තිබූ අනන්ත දරු නිවාස සඳහා ද රාජ්‍ය ආධාර ලැබිණ. අධ්‍යාපනය සඳහා යෙදවූ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන කොමිෂන් කොමිෂන්ගේ අධ්‍යාපන වැඩපිළිවෙළ යටත් විජිත රජයේ අප්‍රසාදයට ලක්වීමේ ප්‍රතිඵලය වූයේ එම අධ්‍යාපන වැඩසටහන් අඩපණවීමයි. මේ තත්ත්වය හමුවෙහි 1805 - 1815 දක්වා කාලයෙහි ආණ්ඩුකාර ධුරය හෙබවූ තෝමස් මේට්ලන්ඩ් අධ්‍යාපනය කෙරෙහි උනන්දුවක් නොදැක් වූ අතර පරිපාලන හා ආර්ථික ප්‍රශ්න කෙරෙහි ඔහුගේ අවධානය යොමුවිය. රොබට් බ්‍රවුන්රිග් ආණ්ඩුකාරයාගේ පාලන කාලයේ දී ක්‍රිස්තියානි මිෂනාරි සමාගම් කිහිපයක්ම දිවයිනට පැමිණියේය. අධ්‍යාපන ව්‍යාප්තිය සඳහා ඔවුන්ගෙන් ද විශාල මෙහෙයක් සිදුවිය. බ්‍රවුන්රිග් ආණ්ඩුකාරයා ඉංග්‍රීසි භාෂාව ව්‍යාප්ත කරලීම කෙරෙහි ද විශේෂ උනන්දුවක් දැක්වීය. ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය ලබාදීමෙන් අධ්‍යාපන, දේශපාලන හා පරිපාලන වශයෙන්ද විශාල වාසියක් අත්වන බව ඔවුන්ගේ අදහස විය. පිටපළාත්වල දක්ෂ සිසුන් කොළඹ ඇකඩමියට ගෙන්වා වැඩිදුර අධ්‍යාපනය ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් ද හෙතෙම උත්සුක විය. බ්‍රිතාන්‍ය පරිපාලනයේ මුල් කාල පරිච්ඡේදයෙහි ශ්‍රී ලංකාවෙහි පාඨශාලා ක්‍රම තුනක් පැවතිණ. රජයේ පාඨශාලා, මිෂනාරි පාඨශාලා සහ පෞද්ගලික පාඨශාලා වශයෙන් කෝල්බෲක් ලංකාවට පැමිණෙන විට පෞද්ගලික පාඨශාලා 640ක් රජයේ පාසැල් 97ක් හා හික්සන් වහන්සේ විසින් පවත්වාගෙන යනු ලැබූ ශාස්ත්‍ර ශාලා 94ක් පැවැති බව සඳහන් වේ. කෝල්බෲක් ගේ ආගමනයත් සමගම ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැති අධ්‍යාපන තත්ත්වය විශාල වෙනසකට භාජනය විය. කෝල්බෲක් කොමිසම මගින් මෙරට පැවැති අධ්‍යාපන රටාව දැඩි විවේචනයට ලක්කරන ලදී. විශේෂයෙන් රජයේ පාසැල් හි සංවිධානයෙහි පැවැති දුර්වලකම මෙන්ම ගුරුවරුන්ගේ ඉංග්‍රීසි භාෂා ශක්‍යතාවෙහි පැවැති උග්‍රතාවද කෙරෙහි කොමිසමේ අවධානය යොමුවිය. මේ තත්ත්වය හමුවෙහි කෝල්බෲක් කොමිසම මගින් යෝජනා කිහිපයක් ගෙන එන ලදී. රජයේ සියලුම පාසැල් පරිපාලනය සඳහා පාසැල් කොමිසම නම් මධ්‍ය සංවිධානයක් පිහිටුවීම, ඉංග්‍රීසි භාෂාව අනිවාර්ය කිරීම, ඉංග්‍රීසි ඉගැන්වීම සඳහා

කොළඹ විද්‍යාලයයක් පිහිටුවීම, ක්‍රිස්තියානි ව්‍යාපාරයට අනුබල දීම කෝල්බෘක් කොමිසම මගින් නිර්දේශ කරන ලද යෝජනා අතර විය. ඉංගිරිසි අධ්‍යාපනය මගින් ස්වදේශීය ජනතාව ශිෂ්ට කළ හැකි බවද කොමිසමේ විශ්වාසය විය. විශේෂයෙන්ම ලිපිකාර තනතුරු සහ සිවිල් සේවයේ ඉහළ තනතුරු සඳහා බ්‍රිතාන්‍ය රජයෙන් ගෙන්වන ලද සේවකයන් සඳහා ඉහළ වියදමක් දරනු වෙනුවට දේශීය ජනතාවට ඉංගිරිසි අධ්‍යාපනයක් ලබාදීමට සැලැස්වීමෙන් කිසිදු ජාති ආගම් හේදයකින් තොරව රජයේ උසස් තනතුරු ලබා දීමෙන් පරිපාලනයට වෙන් කරන ලද මුදල් දීර්ඝ කාලීන වශයෙන් අඩුකර ගත හැකි බව පෙන්වා දුන්නේය. කෝල්බෘක් ගේ නව යෝජනා හමුවෙහි සිංහල මාධ්‍යයෙන් අධ්‍යාපන කටයුතු කළ පාසැල් බිඳ වැටීම සිදු විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දිස් වනුයේ 1832 වන විට සිංහල පාඨශාලා සියල්ල වසා දැමීමත් ගාල්ල, මහනුවර, කොළඹ සහ යාපනය යන ප්‍රධාන නගරවල ඉංගිරිසි මාධ්‍ය පාඨශාලා ආරම්භ කිරීමත් ය. ඉංගිරිසි මාධ්‍ය පාසැල් ආරම්භ වීමත් සමඟ දේශීය ජනතාව අතර ඒ පිළිබඳව වැඩි උනන්දුවක් ඇති වනුයේ එය සමාජයේ ඉහළ ස්ථරයට නැඟීමේ පහසු මාර්ගයක් ලෙස සැලකූ බැවිනි. බ්‍රිතාන්‍ය පරිපාලනයේ ඇති වූ ආර්ථික වෙනස් කම් සමඟ ම ලංකා සමාජයෙහි නැඟී ආ නව ප්‍රභූ පැලැන්තියට ඉංගිරිසි අධ්‍යාපනයේ අවශ්‍යතාව දැඩිව දැනිණි. මේ තත්ත්වය හමුවෙහි තවත් පසෙකින් ඉංගිරිසින්ට පක්ෂපාති සමාජ ස්ථරයක් ගොඩ නැඟීම ද දැක ගත හැකි ය. කෝල්බෘක්ගේ යෝජනා ක්‍රියාත්මක වීමත් සමඟ ම මෙරට දේශීය අධ්‍යාපනය බිඳ වැටීම පැහැදිලිව ම දැක ගත හැකි ය. පාලනයට පිටිවහලක් නොවන දේශීය අධ්‍යාපනය හුදෙක් මුදල් අපතේ යන ව්‍යාපාරයක් ලෙස සලකන ලදී. මෙම අධ්‍යාපන වෙනස්කම් හමුවෙහි සාම්ප්‍රදායික සිංහල සාහිත්‍යයෙහි ද වෙනස්කම් ඇති විය.

19 වන ශත වර්ෂයෙහි මධ්‍ය භාගය වන විට සිංහල සාහිත්‍යය කෙරෙහි එතෙක් වැඩි වශයෙන් බල පෑ පාලි හා සංස්කෘත සාහිත්‍ය වෙනුවට දෙමළ සාහිත්‍යයේ බල පෑමක් සිදු වෙමින් පැවතිණි. එසේ වුවත් මෙම නව කාල පරිච්ඡේදයෙහි බටහිර

සාහිත්‍යයෙහි බලපෑම මත සිංහල සාහිත්‍යයෙහි ගමන් මඟ වෙනස් විය. මෙම වෙනස්වීම හමුවෙහි සිංහල සාහිත්‍යය කෙරෙහි පැවති උනන්දුව හීන වී ගියේ ය. ඊට බල පෑ එක් හේතුවක් වූයේ ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය මඟින් නිදහස් මත සමාජගත කිරීමයි. යුරෝපීය අධ්‍යාපනය ලද ඇතැම් පිරිස් තම සාම්ප්‍රදායික චින්තනය වෙනස් කළහ. විද්‍යාව, කලාව හා ලෝකයේ නව දැනුම පිළිබඳ අවධානය යොමු කළහ. ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය ලද ඇතැම් පිරිස් තම චින්තන වෙනස සමග සමාජයෙහි ඉහළ තනතුරු මෙන්ම සමාජ ප්‍රභූත්වයක් ලබා ගත හැකි බව කල්පනා කළහ. ඒ අනුව ඉංගිරිසි භාෂාව ව්‍යාප්ත වීමෙහි අතුරු ප්‍රතිඵල නවීන සිංහල සාහිත්‍යය පහළ වීම කෙරෙහි බල පෑ බව සඳහන් කළ යුතු වේ.

ආගමික සංස්ථාව හා මුද්‍රණ ශිල්පයේ ව්‍යාප්තිය

කෝල්බෲක් යෝජනා මඟින් ආරම්භ වූ මුද්‍රණ තාක්ෂණය යනු දැනුම ව්‍යාප්ත කිරීමේ ප්‍රධාන සාධකය වේ. බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයෝ තම පරිපාලන ක්‍රියාදාමය පහසු කර ගැනීම සඳහා මුද්‍රණ ශිල්පය යොදා ගත්හ. මුද්‍රණ තාක්ෂණය ලංකාවේ ව්‍යාප්ත වීම ඇරඹෙන්නේ බ්‍රිතාන්‍ය යුගයට පෙරාතුවය. ඉන්දියාවට මුද්‍රණ තාක්ෂණය හඳුන්වා දෙන ලද්දේ පෘතුගීසීන් විසින් වුව ද දිවයිනේ සමුද්‍රාසන්න ප්‍රදේශ පාලනය කළ පෘතුගීසීන් මෙරටට මුද්‍රණ තාක්ෂණය හඳුන්වා දීමට උනන්දුවක් දැක්වූ බවක් නොපෙනේ. වර්ෂ 1707 දී ලන්දේසීන් විසින් සිංහල අතුරු සහිත ප්‍රථම ග්‍රන්ථය ඇම්ස්ටර්ඩෑම් නගරයේ දී මුද්‍රණය කළ අතර 1736 දී දිවයිනෙහි ප්‍රථම මුද්‍රණාලය ආරම්භ කරන ලදී. 1737 වර්ෂයේදී මුද්‍රණය කෙරුණු කිතුනු යාවිඤා කෘතිය මෙරට දී මුද්‍රණය කරන ලද පළමු ග්‍රන්ථය සේ පිළිගැනේ. මුද්‍රණ ශිල්පය ආරම්භ වීමෙන් පසුව ආණ්ඩුකාර Gustavus Wilhemus Baron Imhof ගේ අදහස වූයේ ක්‍රිස්තියානි සාහිත්‍යය ලංකාවේ බෞද්ධ හා මුස්ලිම් ජනතාව අතර සමාජගතකර ගත හැකි බවයි.

ලන්දේසි පාලන කාලයේ මුද්‍රණ ශිල්පය ආරම්භ වුවද එය සාර්ථක ලෙස උපයෝගී කරගන්නා ලද්දේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලන කාලයේ දී ය.

1802 වර්ෂයේ දී ලංකා ගැසට් පත්‍රය පළ කෙරිණි. වර්ෂ 1833 දී කලමිබු ජර්නල් නම් පුවත්පත මුද්‍රණය ආරම්භ කරන ලදී. කිත්සිරි මලල්ගොඩ පවසන්නේ බ්‍රිතාන්‍ය මිෂනාරීන් මුද්‍රණ තාක්ෂණය ආරම්භයේදී ම තම ආගමික ප්‍රචාර කටයුතු ආරම්භ කළ බවයි. 18 වන සියවසේ අවසාන කාර්තුව වන විට මිෂනාරී සමාගම් කිහිපයක්ම ආගම් ප්‍රචාරයෙහි ලා ප්‍රබල තත්ත්වයක පසුවිය. 1792 දී බැප්ටිස්ට් මිෂනාරී සමාගම ද 1795 දී ලන්ඩන් මිෂනාරී සමාගම ද 1799 දී ඇන්ග්ලිකන් ඇවන්ජලිකල් වර්ච් මිෂනාරී සමාගම ද 1814 දී ඇමරිකන් බැප්ටිස්ට් මිෂනාරී සමාගම ද මේ අතර විශේෂයෙන් සඳහන් කළ හැකි වේ. එසේම බ්‍රිතාන්‍ය පරිපාලනයේ මුල් දශකයෙහි මිෂනාරී ව්‍යාපාර කිහිපයක්ම ලංකාවට පැමිණ ක්‍රිස්තු ධර්මය ව්‍යාප්ත කරවීමෙහි ලා නිරත විය. 1804 පෙබරවාරි මාසයේ දී ලන්ඩන් සභාව ද 1812 දී බැප්ටිස්ට් මිෂනාරී සභාව ද 1813 දී මෙතෝදිස්ත සභාව ද 1818 දී වර්ච් මිෂනාරී සභාව ද මෙහි පැමිණි මිෂනාරී ව්‍යාපාර අතර වේ. මොවුන්ගේ විවිධ පරමාර්ථ අතර ලාංකිකයන් පිළිම නමස්කාර කිරීමෙන් හා මිථ්‍යා දෘෂ්ටිකන්වයෙන් ගලවා ගැනීමද විය. මෙම අදහසෙහි වඩාත් ඉස්මතුව පෙනෙන කාරණය වන්නේ ඉංගිරිසින් දිවයින යටත් කර ගන්නේ හුදෙක් වාණිජ හා දේශපාලන අරමුණ ඉක්මවා ගිය අදහසක් සහිතව බවයි. එනම් ක්‍රිස්තු ධර්මය ව්‍යාප්ත කරලීම ද ප්‍රධාන අරමුණු අතර වූ බව පෙනී යයි. මේ සඳහා සිංහල බෞද්ධ ජනතාව වෙසෙන ප්‍රදේශ කිහිපයකම මුද්‍රණාල ආරම්භ කිරීමට ප්‍රයත්න දැරීම වෙසෙසින් සඳහන් කළ යුත්තකි. කලමිබු ඔක්සිලියර් බයිබල් සංගමයේ මුද්‍රණාලයන් (1812), කොළඹ වැස්ලියන් මිෂනාරී සංගමයේ මුද්‍රණාලයන් (1815), කෝට්ටේ වර්ච් මිෂනාරී සංගමයේ මුද්‍රණාලයන් (1822), මහනුවර බැප්ටිස්ට් මිෂනාරී සංගමයේ මුද්‍රණාලයන් (1844), මිෂනාරීන්ගේ පරමාර්ථ සාධනය උදෙසා උපකාරී විය.

මේ සියලුම මුද්‍රණාල මගින් ක්‍රිස්තියානි මිෂනාරී ආගමික අදහස් අන්තර්ගත පොත් පත් පත්‍රිකා හා ලිපි ලේඛන රාශියක් මුද්‍රණය කොට ජනතාව අතර බෙදා හරින ලද අතර එමගින් ලාංකික ජනයාගේ චින්තනයේ ඇති වූ වෙනස අනිවිශාල වේ. කොළඹ

ඔක්සිලියර් බයිබල් සංගමය මගින් බයිබලයේ පිටපත් 19000 ක් ද නව ඇස්තමේන්තුවේ පිටපත් 35500ක් ද ක්‍රිස්තියානි ආගමික ග්‍රන්ථවලින් ගත් කොටස් 59500ක් ද බැප්ටිස්ට් මිෂනාරි සංගමයට අයත් මුද්‍රණාලය පිහිටුවා වර්ෂ හයක් ඇතුළත ක්‍රිස්තියානි ආගමික අදහස් ඇතුළත් ප්‍රකාශන 140,100ක් ද 1844 සිට වර්ෂ දෙකක් ඇතුළත වෙස්ලියන් මුද්‍රණාලය මගින් ආගමික කෘති 109,170 ක් ද ප්‍රකාශයට පත් කොට ජනතාව අතර බෙදා හැර ඇති බව මර්ඩොක් හා නිකොල්සන් දෙපළ පෙන්වා දෙති. ක්‍රිස්තියානි මිෂනාරින් ස්වකීය ආගමික ලිපි ලේඛන සාමාන්‍ය ජනතාව අතර නොමිලේ බෙදා හළ අතර ඔවුන්ගේ පැමිණීමට පෙරාතුව පොත්පත් සලකා ඇත්තේ සුබෝපහෝගි භාණ්ඩ වශයෙනි. හුදෙක් පත්‍රිකා හා ග්‍රන්ථ ජනතාව අතර බෙදා හැරීම පමණක් නොව හන්දියක් ගානේ දේශන පැවැත්වීම අන්තර් පුද්ගල කණ්ඩායම් අතර දැනුම ව්‍යාප්ත කරලීම සඳහා ප්‍රබල උපායක් කොට ඔවුන් සලකා ඇති අයුරු දැක ගත හැකිය. මෙලෙස විශාල ආගමික සාහිත්‍යයක් මුද්‍රණද්වාරයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමෙන් සැහීමකට පත් නොවූ මිෂනාරිහු තවත් මාධ්‍ය දෙකක් සිංහල බෞද්ධ සමාජයට හඳුන්වා දුන්හ. ඒවා නම් පුවත් පත් හා සඟරා ය. මේ ආගමික සඟරා හා පුවත්පත් මගින් ද ක්‍රිස්තියානි ආගමේ වැදගත්කම පෙන්වා දෙමින් බුද්ධාගම විචාරයට ලක් කිරීම දැක ගත හැකිය. නිරා වික්‍රමසිංහ පෙන්වා දෙන ආකාරයට වර්ධනය වී ගෙන එන කියැවීමේ රූපිය ඇති ජනතාවට පුවත් පත් හා සඟරා මගින් ඉක්මන් තෘප්තියක් ලැබිණි. එමෙන් ම පැට්ටික් පීබ්ල්ස් පෙන්වා දෙන්නේ ජනතාවගේ ජීවිතයට පුවත්පත් මගින් ඉහළ වටිනාකමක් ලැබුණු අතර ම මහජන විවාද සඳහා ද හොඳ ඉඩකඩක් ලැබුණු බව යි. මෙම අදහස් දෙකම පිළිගත යුත්තකි. 19 වන සියවසේ ආරම්භය පටන් ම පුවත් පත් හා සඟරා යන මාධ්‍ය දෙකින් ම ජන විඥානය සකස් කිරීම කෙරෙහි සැලකිය යුතු කාර්යයක් ඉටු කෙරිණි. සියලුම වාද විවාද සිදුකරන ලද්දේ පුවත් පත් හා සඟරා මගිනි. මේ සඳහා කථා ව්‍යවහාර භාෂාව උපයෝගී කර ගන්නා ලදී. එමෙන් ම සිංහල හා ඉංගිරිසි මාධ්‍ය දෙකෙන්ම ලිපි පුවත්පත්වල පළ වන්නට විය. බටහිර මෙන් ම

දේශීය කතා ද පුවත්පත්වල පළ විය. මෙමගින් මිනිසාගේ කතා කියැවීමේ රුචිය වැඩි විය. නවකතා වැනි නවතම සාහිත්‍යාංග උත්පාදනය සඳහා මෙම පසුබිම බලපාන්නට විය. පුවත් පත් හා සඟරා වැඩි වැඩියෙන් සමාජගත වීමේ දී ඇතැම් පිරිසවලට නිර්මාණශීලී පද්‍යයන් පුවත්පත්වල පළ කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඇති විය. මෙම තත්ත්වය නව පද්‍ය සාහිත්‍යයකට පසුබිම ගොඩ නැඟීමක් ද විය.

1832 දී කෝට්ටේ දී පළ කළ මාසික තෑග්ග ප්‍රථම සිංහල සඟරාව ලෙස හඳුනා ගනු ලැබේ. පසු කාලයේ දී විශාල පුවත් පත් හා සඟරා ප්‍රමාණයක් මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් වීම හුදෙක් ආගමික සාහිත්‍යය ඉක්මවා ගිය අභිනව සාහිත්‍යයක් ගොඩ නැඟීම සඳහා හේතු විය. ප්‍රථම සඟරාව නිකුත් වීමෙන් අනතුරුව ලංකා නිධානය (1840), උරගල (1842), විචේචකයා (1844), ශාස්ත්‍රාලංකාරය (1853), ක්‍රිස්තියානි ප්‍රඥප්තිය (1862), සුදර්ම ප්‍රකරණය (1862), බෞද්ධ ලබ්ධිපරික්ෂාව (1862), සත්‍යාර්ථ ප්‍රකාශය (1862), සත්‍යද්වේශය (1862), බෞද්ධවාක්‍යබණ්ඩනය (1862-1863), අරුණෝදය (1863), සුභාරංචි නොරනුව (1864), ඥානාර්ථප්‍රදීපය (1866), රුවන්මල්දම (1866), සත්‍ය විනිශ්චය (1867), ආදී ප්‍රකාශන විශාල ප්‍රමාණයක් බුදු දහම විචේචනය කරමින් ප්‍රකාශයට පත්වීම හේතුවෙන් බෞද්ධයෝ දැඩි අසිරුතාවකට මුහුණ පෑහ.

මිෂනාරීන්ගෙන් එල්ල වන දැඩි පීඩනය හමුවෙහි ක්‍රිස්තියානි දහම විචේචනය කරමින් සතිපතා දේශන පැවැත්වීමත් කොල්ලුපිටිය නගරයේ තාප්පවල විවිධ පත්‍රිකා ඇලවීමත් බෞද්ධයන් විසින් සිදු කරන ලදී. බෞද්ධ ක්‍රිස්තියානි දෙපිරිස ආගමික කරුණු සම්බන්ධයෙන් මුහුණට මුහුණ ලා වාද පැවැත්වීම ඇරඹිණි. මේ වාදවල තොරතුරු අත්කරගත මුද්‍රිත අත්පත්‍රිකා, සඟරා ආදිය වැඩි වැඩියෙන් සමාජයෙහි පැතිරෙන්නට විය. මෙම වාද පසුබිමෙහි බෞද්ධ ජනතාවට මිෂනාරීන්ගේ දැඩි විචේචනයන්ට මුහුණ දීමට අවශ්‍ය පසුබිම ඉගෙන ගන්නට සිදු විය. මිෂනාරීහු අධ්‍යාපනය, දේශන හා මුද්‍රිත පත්‍රිකා මගින් මෙම ක්‍රියාදාමය දිගට ම පවත්වා ගෙන ගියහ. මේ පසුබිමෙහි බෞද්ධ ජනතාවට

ද මුද්‍රණ මාධ්‍යයේ වැදගත්කම අවබෝධ විය. 19 වන සියවසේ මධ්‍ය භාගය වන තෙක් ම බෞද්ධ ජනතාව සතුව මුද්‍රණ කර්මාන්තයක් නොතිබිණි.

මේ පසුබිම හමුවෙහි 19 වන ශත වර්ෂයෙහි මධ්‍ය භාගයේ දී ජාතික පුනරුද ව්‍යාපාරයෙහි ප්‍රමුඛයන් ලෙස කටයුතු කළ සංඝ පිතෘන් කිහිප නමක් ද බෞද්ධ මුද්‍රණාලයයක් ගොඩ නගා ගැනීම සඳහා ප්‍රෝත්සාහී වූහ. බුලත්ගම ධම්මාලංකාර සිරි සුමනතිස්ස, වැලිගම සුමංගල, දොඩන්දුවේ පියරතන හිමි මෙන් ම හික්කඩුවේ සුමංගල හිමියෝ ද මෙහි ලා සඳහන් කළ යුතු වෙති. තත්කාලීන ජාතික ව්‍යාපාරයට පුරෝගාමී දායකත්වයක් ලබා දුන් මොහොට්ටිවත්තේ ගුණානන්ද හිමියෝ මුද්‍රණාලයක අවශ්‍යතාව බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේලාට මෙන් මහජනතාවට ද පහදා දීම පමණක් නොව බෞද්ධයන් සතුව ව පැවැති අතීත ඓතිහාසික විස්තර කරමින් සාමූහික අත්සනකින් යුත් ලිපියක් බෞද්ධයන්ට ඉදිරිපත් කරමින් ද මුද්‍රණාලයක අවශ්‍යතාව පෙන්වා දුන්හ. නව තාක්ෂණය නොමැතිකමෙන් හා මිෂනාරි බලවේගවල ප්‍රහාර හේතුවෙන් අසරණ ව සිටි බෞද්ධ ජනතාව ඒකරාශී කොට එම ජනතාවට නායකත්වයක් දීමට ගුණානන්ද හිමියන් ප්‍රයත්න දැරීම බෞද්ධ මුද්‍රණාලයක් ආරම්භ කිරීමේ පළමු පියවර සේ හැඳින්විය හැකිය.

මේ වන විට ප්‍රකාශයට පත් කොට තිබූ ක්‍රිස්තියානි ආගමික ග්‍රන්ථ අතර ඩී.ජේ.ගොගර්ලිගේ ක්‍රිස්තියානි ප්‍රඥප්තිය සිංහල බෞද්ධ සමාජය කෙරෙහි ඇති කළ බලපෑම අතිවිශාල වේ. කතුවරයා සඳහන් කරන පරිදි මේ කෘතිය කියවීමෙන් අතිවිශාල බෞද්ධ පිරිසක් ස්වකීය ලබ්ධිය වෙනස් කළහ. මේ ග්‍රන්ථයේ ඇතැම් කොටස් මගින් බදු දහමේ මූලික හරයන් විවේචනයට ලක් කරන ලදී. ක්‍රිස්තියානි ප්‍රඥප්තිය කෘතියෙන් විශාල බලපෑමක් සිංහල බෞද්ධ සමාජයට ඇති කළ අතර ඊට පිළිතුරු දෙනු වස් මොහොට්ටිවත්තේ ගුණානන්ද හිමියන් මුද්‍රණ ශිල්පය උපයෝගී කර ගනිමින් ප්‍රකාශන එළි දැක්වීමට යුහුසුළු වූ ආකාරය දැක ගත හැකිය. පොත් මුද්‍රණය සඳහා

තමන්ගේ ම මුද්‍රණාලය ඇරඹීමට බෞද්ධයන් උනන්දු වීම එහි ප්‍රතිඵලය යි. දැනට ප්‍රචලිත මතය වර්ෂ 1862 දී පිහිටුවනු ලැබූ ලංකෝපකාර මුද්‍රණාලය ප්‍රථම බෞද්ධ මුද්‍රණාලය සේ සැලකිය හැකි බව යි. එහෙත් 1855 වන විට මීගෙට්ටුවත්තේ ගුණානන්ද හිමියන් වර්ච මිෂනාරිවරුන්ගේ මුද්‍රණාලයෙන් මිල දී ගත් මුද්‍රණ යන්ත්‍රයක් මගින් පත්‍රිකා මුද්‍රණය කළ බවට සාධක හමු වීමත් 1857 දී මීගෙට්ටුවත්තේ හිමියන්ගේ නමින් පළ කෙරුණු ග්‍රන්ථයක් වැලිකඩ මුද්‍රණාලයයක මුද්‍රණය කරවා තිබීමත් 1859 දී කොළඹ නගරයේ ම වෙනත් තැනක ලිපිනය දක්වමින් බෞද්ධ ග්‍රන්ථයක් පළ වී තිබීමත් සැලකීමේ දී 1860ට පෙර කොළඹ නගරය ආශ්‍රිත ව බෞද්ධයන් සතු මුද්‍රණාලය ආරම්භ වන්නට ඇති බව රත්නසිරි අරංගල පෙන්වා දෙයි.

මීගෙට්ටුවත්තේ හිමියන් විසින් දුර්ලබ්ධි විනෝදනිය නමින් පුස්තිකාවක් 1862 දී අගෝස්තු 23 දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. සුධර්මප්‍රකරණය නමින් දුර්ලබ්ධි විනෝදනී කෘතියට පිළිතුරු වශයෙන් පිටු විස්සකින් සමන්විත ව ප්‍රකාශයට පත් කෙරුණු පොත් පිංච මගින් බෞද්ධයන්ගේ ප්‍රයත්නය උපහාසයට ලක් කරන ලදී. 1860 වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ගාල්ල කොටුවේ වර්ච විදියේ පිහිටා තිබූ ලංකාලෝක නමින් යුත් මුද්‍රණාලයක දී බෞද්ධයන්ගේ ප්‍රථම පුවත් පත වූ ලංකාලෝකය මුද්‍රණය කිරීමත් සමඟ බෞද්ධ ජාතික පුනරුද ව්‍යාපාරය දිවයිනේ දකුණු ප්‍රදේශයෙහි ද ප්‍රචලිත වන්නට විය. මෙයින් තවදුරටත් උත්තේජනය ලත් බෞද්ධයෝ 1862 වර්ෂයේ දී අහිනව මුද්‍රණාලයක් ගොඩනැගීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කළහ. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මිෂනාරි ව්‍යාපාරයට පිළිතුරු දීම සඳහා පුවත්පත් හා සඟරා විශාල ප්‍රමාණයක් මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත්වීම දැක ගත හැකිය. මුද්‍රණ තාක්ෂණය ව්‍යාප්තිය යනු නව සමාජ යටතේ නව දැනුම සමාජගත වීමකි.

නව තාක්ෂණික ඥානය

කෝල්බෲක් ප්‍රතිසංස්කරණවල දී මුද්‍රණ ශිල්පය මගින් දැනුම හා තොරතුරු සන්නිවේදනය කළ හැකි බව පෙන්වා දුන්නේ ය.

මෙම ප්‍රකාශය පිළිගත යුත්තකි. මුද්‍රණ තාක්ෂණ ව්‍යාප්තියත් සමඟ ඇති වූ පාඨක පිරිස කොටස් දෙකකට බෙදා දැක්විය හැකි ය. එනම් ඉංගිරිසි පාඨක පිරිස හා සිංහල පාඨක පිරිස යනුවෙනි. ඉංගිරිසි මාධ්‍යයෙන් කියැවූ ජනතාවට ලංකාවේ මෙන් ම බටහිර දෑ ද කියැවීමට හැකිවණු අතර මේ පිරිස ව්‍යාපාරිකයන්, වතුකරුවන්, රජයේ සේවකයන් සහ ඉංගිරිසි අධ්‍යාපනය ලබන ලද දේශීය ප්‍රභූ පැලැන්තියේ සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත විය. මිකිරො මොරියම් (Mikihiro Moriyam) පෙන්වා දෙන්නේ මුද්‍රණ සාහිත්‍ය සාම්ප්‍රදායික මතවාද හා පුරුදු සම්පූර්ණයෙන් ම වෙනස් කරන බවකි. මුද්‍රණාල සාහිත්‍යය යනු නව සංස්කෘතික සංකල්ප සමඟ නූතනත්වය නැමැති සංකල්පය සමාජගත වීමකි. එමෙන් ම මුද්‍රණ ශිල්පය යනු ඉතා ම ප්‍රබල ආයුධයක් බව මේ ක්ෂත්‍රය සම්බන්ධ අධ්‍යයනයන්හි තීරන වූ සී.ඒ. බේලි පවසයි. ක්‍රිස්තියානි සංකල්ප සමාජගත කිරීම සඳහා ප්‍රධාන මෙවලමක් ලෙස මුද්‍රණ ශිල්පය භාවිතා කරන ලදී. එමෙන් ම ඉන්දියානු සමාජය ආශ්‍රයෙන් උල්ලක් ස්ටාක් විසින් කරන ලද පර්යේෂණය මඟින් පෙන්වා දෙන්නේ යටත්විජිත වාදීන් තමන්ගේ අධ්‍යාපන සංකල්ප මෙන් ම දෘෂ්ටි, මතවාද සමාජ ව්‍යුහයෙහි ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා මුද්‍රණ ශිල්පය ප්‍රධානතම වාහකය ලෙස භාවිත කළ බවයි. පුස්තකාල හා අත්පිටපත මත යැපුණු ජනතාව මුද්‍රණ තාක්ෂණයට සංක්‍රමණය වීම මිනිසාගේ විඥානය අවදිවීමක් බව චෝල්ටර් ජේ.ඔං සඳහන් කරයි. මෙය ලොව පුරා ම දැක ගත හැකි තත්ත්වයකි.

දිවයිනේ ඉතිහාසයේ ආරම්භක අවධියේ පටන් ලේඛනය භාවිත කළ බවට සාධක හමු වෙයි. ලේඛන මාධ්‍යයක් වශයෙන් පුස්තකාල භාවිතය ව්‍යාප්ත ව පැවතිණි. මෙය ලංකා ඉතිහාසය පුරා ම දැක ගත සංසිද්ධියකි. ගොම්බුවි පෙන්වා දෙන පරිදි මිෂනාරීන් ලංකාවට පැමිණෙන තෙක් ලාංකික ජනතාවගේ අකුරු හැකියාව සම්පූර්ණයෙන් ම මෙහෙයවන ලද්දේ පන්සල කේන්ද්‍ර කරගෙනය. මෙම පසුබිමෙහි අත්පිටපතට ප්‍රධානතම භූමිකාවක් හිමි විය. පොත් කියවීමට වඩා කියවනු ලබන විට අසා සිටීම සාමාන්‍ය තත්ත්වයක් විය. උගතකු හැඳින්වීමට යෙදෙන

'බහුශ්‍රැත' යන යෙදුමෙහි ගැබ් වන්නේ මේ තත්ත්වය යි. 19 වන ශතවර්ෂයේ දී පාසැල් හා මුද්‍රණ ශිල්පය හරහා ප්‍රථම වතාවට නව ගිහි පාඨක පිරිසක් බිහිකරන ලදී. ඔං සිය පර්යේෂණ මගින් වාචික සම්ප්‍රදායෙන් ලිඛිත සම්ප්‍රදායට සංක්‍රමණය වීම මැනවින් විස්තර කරයි. අත්පිටපත් කියවීමට විශේෂ ශික්ෂණයක් අවශ්‍ය විය. මේ පසුබිමෙහි මුද්‍රණ ශිල්පයට ඉතා ඉහළ ස්ථානයක් හිමි විය. මුද්‍රණ සංස්කෘතිය යන්න නව තාක්ෂණයේ අංගයකි. 19 වන ශත වර්ෂයෙහි ලංකාවේ පෙරළියක් ඇති කරන්නට මුද්‍රණ සංස්කෘතියට හැකි විය. චැටියර් (Chartier) ප්‍රකාශ කරන පරිදි මුද්‍රණ තාක්ෂණය යනු ගැඹුරු සමාජ පරිවර්තනයකි. එය පොදු, පෞද්ගලික වශයෙන් හා ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් සමාජ පෙරළියට තුඩු දුන්නකි. බේලිගේ මතය අනුව මුද්‍රණ තාක්ෂණය යනු බලවත් ආයුධයකි. සාක්ෂරතාවේ වර්ධනයටද, පුරවැසිභාවය, විශ්වීය අධ්‍යාපන සංකල්ප සඳහා ද ශිෂ්ටාචාරය, දේශපාලන අදහස් හා භාව ප්‍රකාශනය සඳහා ද තමන්ගේ ආධිපත්‍යය ලෝකය තුළ පතුරුවා හැරීමට තරම් බලවත් අවියක් ලෙස මුද්‍රණ තාක්ෂණය භාවිත කළ හැකි බව ඔං පෙන්වා දෙයි. මුද්‍රණ තාක්ෂණය හේතුවෙන් පෞද්ගලික වශයෙන් තමන් ගැන සිතීමටත් අන්‍යයන් ගැන සිතීමටත් අවකාශයක් සැලසිණි. ඇතැම් විද්වත්හු අත්පිටත් මුද්‍රණයට සංක්‍රමණය වීම යුරෝපයේ ඇති වූ සන්නිවේදනයේ විප්ලවයක් සේ දක්වති. සන්නිවේදන තාක්ෂණය ශිඝ්‍රයෙන් ව්‍යාප්ත වීම ඉතිහාසය හා අජටාකාශයන් පිළිබඳව නැවත මතවාද ගොඩ නගන්නට හේතු වූ බව බෙනඩික් ඇන්ඩර්සන් පවසයි. දිවයින බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විජිතයක් වූ පැවැති කාල පරිච්ඡේදයෙහි ලංකාවේ මුද්‍රණ තාක්ෂණය ව්‍යාප්ත වීම හේතුවෙන් පොදු ජනතාවට තමන්ගේ ම රඟ මඬලක් සකසා ගැනීමට අවකාශය සැලසිණි. මේ හේතුවෙන් නවතම රංග කලාවක් ද බිහි විය. මුද්‍රණ තාක්ෂණය ස්වදේශිකයන්ගේ අනන්‍යතාව පිළිබඳ නව මතවාදයක් ගොඩ නගා ගන්නා දැට වඩා නව රාජ්‍ය තන්ත්‍රය පිළිබඳ මතවාදයක් ගොඩ නගන්නට ද හේතු වූ බව තීරා වික්‍රමසිංහ පෙන්වා දෙයි. ඇන් බ්ලැක්බර්න් පෙන්වා දෙන පරිදි මුද්‍රණ තාක්ෂණය පැරණි කෘතීන්ගේ ජීවය තව

දුරටත් ආරක්‍ෂා කිරීමට හේතු විය. මුද්‍රණ සංස්කෘතිය මිනිසාගේ වින්තනයෙහි පැහැදිලි වෙනසක් ඇති කිරීමට සමත් විය. එය නූතන සිංහල සාහිත්‍යයේ ආරම්භක කාල පරිච්ඡේදයෙහි දී ම දැක ගත හැකි ය.

මුද්‍රණ ධනවාදය Print Capitalism

මුද්‍රණ ධනවාදය යන්න සාකච්ඡා කරනුයේ යටත් විජිත සමාජ සන්දර්භය තුළ ය. නව සමාජ වෙනස්වීම් හරහා ඇති වූ නව මුදල් ඇති සමාජ පැලැන්තියක් බිහි විය. මෙම නව ප්‍රභූ පැලැන්තිය පිළිබඳව පැවරික් පීබ්ල්ස් හා කුමාරි ජයවර්ධන අධ්‍යයන සිදු කර ඇත. එහෙත් මෙම පර්යේෂකයෝ මුද්‍රණ ධනවාදය හා මුද්‍රණ තාක්‍ෂණය ගැන සාකච්ඡා නොකරති. මුද්‍රණ ධනවාදය ගැන වඩාත් අවධාරණයෙන් කතා කර ඇත්තේ බෙනඩික් ඇන්ඩර්සන් **Imagined Communities** කෘතියේ දී ය. ඔහු පෙන්වා දෙන පරිදි මුල්ම කාල පරිච්ඡේදයෙහි ලෝකයේ බොහෝ තැන්වල මුද්‍රණාලයන්හි ශාඛා ආරම්භ විය. පොත් මුද්‍රණය යනු මුදල් ඉපයීමේ ව්‍යාපාරයකි. මේ සඳහා වෙළඳ පොළක් ද නිර්මාණය විය. එමෙන් ම පොත් මුද්‍රණ කරුවෝ තමන්ගේ ලාභය කෙරෙහි ද වැඩි අවධානයක් යොමු කළහ. එහෙත් ගණනාට ඔබ්බේකර පෙන්වා දෙන්නේ ඇන්ඩර්සන්ගේ මෙම අදහස පුරාතන බටහිර සංකල්පයක් බවයි. ඔබ්බේකර ජාතිකත්වය හා මුද්‍රණ ශිල්පය ගැන ද කථා කරයි. මුද්‍රණ තාක්‍ෂණයේ ව්‍යාප්තියත් සමඟ බිහි වූ 19 වන සියවසේ පද්‍ය සාහිත්‍ය විමර්ශනයෙන් පැහැදිලි වන්නේ ජාතිකත්වය නැංවීම සඳහා මුද්‍රණ ශිල්පය හරහා පද්‍ය කෘතීන් බිහි වී නොමැති බව ය. තිලක් කුලරත්න පෙන්වා දෙන්නේ පැරණි ව්‍යාපාරික මුද්‍රණ කර්මාන්තය යනු ව්‍යාපාරිකයන්ගේ අතුරු ආදායම් මාර්ගයක් වූ බවයි. මුල් ම කාර්තුවේ ලංකාවේ ප්‍රමුඛතම මුද්‍රණ අයිතිකරුවන් සියලු දෙනා ම බ්‍රිතාන්‍ය ජාතිකයෝ ය. ඉතා ම සීමිත ව්‍යාපාරික පිරිසක් මෙම ව්‍යාපාරයෙහි මූලිකයෝ වූහ. W.L.H Skeen and Company (1860), H.W. Cave and Company, (1876), Colombo Apothecaries Company (1833), H.C. Hitchings and Company (1899) 19 වන සියවසේ මෙරට

ක්‍රියාත්මක වූ මුද්‍රණ ආයතන කිහිපයකි. Twentieth Century Impressions of Ceylon කෘතියෙහි පෙන්වා දෙනුයේ ඒ වන විට බොහෝ මුද්‍රණ කර්මාන්ත අයිතිකරුවන් දේශීය පිරිස බවයි. ඒ අතර ඩබ්.ඒ. බැස්ටියන් සමාගම විශේෂ කොට සැලකිය හැකි ය. 1904 වර්ෂය වන විට මුද්‍රණ කඩදාසි හා අනිකුත් අමුද්‍රව්‍ය තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම මෙම සමාගම මගින් ආරම්භ කරන ලදී. බැස්ටියන්ට අමතරව සී.ජේ. මැතිවිස් ද ප්‍රමුඛතම ව්‍යාපාරික පිරිසකි. මේ ආයතන සියල්ල ම ආනයන හා අපනයන කටයුතුවල නිරත වූ බව පෙනේ.

අපගේ මුඛ්‍ය මාතෘකාව සාකච්ඡා කිරීමේ දී 19 වන සියවසේ පද්‍ය කෘති විමර්ශනයෙන් පැහැදිලි වනුයේ ඉතා ම සීමිත පිරිසක් මුද්‍රණ අයිතිකරුවන් වශයෙන් සිටි බව ය. මුද්‍රණ ශිල්පය 19 වන සියවස ආරම්භයේ සිට ව්‍යාප්ත වුව ද පද්‍ය කෘතීන් මුද්‍රණයෙන් බිහි වන්නේ 1860ත් 1900 අතර කාල පරිච්ඡේදයෙහි දී ය. කොළඹ, ගාල්ල හා දොඩන්දුව යන ප්‍රදේශයන් හි මෙම මුද්‍රණ කර්මාන්ත ස්ථාපිත වී තිබුණි. ලංකාලෝක, ලක්මිණි පහන, සරස්වතී, ලංකාභිනව විශ්‍රැත, වන්දාලෝක, සුරතුර, ශ්‍රී ධර, ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශක, ලක්මිණි පලඟ, ශාස්ත්‍රධර, විද්‍යා ප්‍රකාශ, දිනකර, ධර්මවර්ධන, විද්‍යාසාගර යනාදී මුද්‍රණාල 19 වන සියවසේ අවසානයෙහි මුද්‍රණ හා ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන කර්මාන්තයෙහි නිරත විය. ඇතැම් කතුවරු තමන්ගේ වියදමින් ම පොත් මුද්‍රණය කළ හ. එහෙත් බොහෝ විට ග්‍රන්ථයන්හි දැකිය වන්නේ කතුවරයාගේ නාමය නොව ව්‍යාපාරික ආයතනයක නාමය බව පෙනේ.

උදා: සිපිරි මාලය (1888) මුද්‍රණය දොන් කරෝලිස් අප්පුහාමි සමාගම,

හාමිණි වරිත දර්පණය (1887) මුද්‍රණය ඩී.ඊ.ඒදිරිසිංහ,

මරක්කල හටන (1891) මුද්‍රණය: ඩී. කරෝලිස් අප්පුහාමි සමාගම,

තිරිහන් පොල්ල (1867) ඩී. කරෝලිස් අප්පුහාමි සහ සමාගම,

ප්‍රශ්ණ උත්තර හෙවත් ජෝඩු සිව්පද පොත (1886) මුද්‍රණය: ඩී.

කරෝලිස් අප්පුහාමි,

සිංහල කුල පුවත (1888) මුද්‍රණය: අල්විස් සිලප්පෙරුම විසින්,

ඉතිහාසය පිළිබඳ වාදයක් (1879) මුද්‍රණය: ජෝන් ප්‍රනාන්දු විසින් ක්‍රිස්තියානි මුද්‍රණාලයේ දීය.

මෙම ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව අතරින් දොන් කරෝලිස් අප්පුහාමි ප්‍රමුඛතම ව්‍යාපාරිකයෙකු බව පෙනේ.

1800 දී ආණ්ඩුකාර නෝන් විසින් මුදල් නෝට්ටු භාවිතය ආරම්භ කරන ලදී. මෙම කාලසීමාව තුළ සිලිං-පැන්ස හා රුපියල් - ශතයන මුදල් ඒකක භාවිත කෙරිණි. මුද්‍රිත පොත් සඳහා මිල නියම කෙරුණු අතර ඒවා මිල දී ගන්නා පිරිසක් ද බිහි වී තිබූ බව ඉන් පැහැදිලි වෙයි. මෙකල මුද්‍රණය වූ පොත් කිහිපයක මිල මෙසේ ය.

සිතම්බර පටය (1866) පැන්ස 6, සිදත් වත (1869) පැන්ස 6, ජාතිවාද මර්දන වර්ණනාව (1885) ශත 25, විරහා විලාපය (1886) සත 25, සඟරජ වත (1867) පැන්ස 6, කොවුල් සක (1866), පෙරකදෝරු හටන (1869) පනම් 3, සුලඹාවති කථාව (1870) පැන්ස 2, සද්දන්ත හැල්ල (1869) පනම් 3.

මේ අතර සම්භාව්‍ය ග්‍රන්ථ ද නැවත මුද්‍රණය වන්නට විය. ඇතැම් අවස්ථාවල දී අලුතින් රචනා වූ පොත්වලට වඩා සම්භාව්‍ය ග්‍රන්ථ මිල අධික බවක් ද පෙනේ. පරවි සන්දේශය (1873) දී රු.1.50කට මිල කොට තිබිණි. තිස්ස කාරියවසම් පෙන්වා දෙන්නේ ආගමික හැඟීමක් නැති සමහර ප්‍රභූ පැලැන්තියේ ජනතාවට මුද්‍රණ කර්මාන්ත ආරම්භ කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් තිබුණු බව යි. ඔවුන් මුද්‍රණ කර්මාන්තය යනු හොඳ ආදායම් මාර්ගයක් ලෙස සැලකූ බව පෙනේ. මුද්‍රණකරුවෝ ආගමික කෘති මුද්‍රණය වෙනුවට නව කෘති හා ග්‍රන්ථ රචකයන් සෙවූහ. මෙම තත්ත්වය යටතේ මුද්‍රණ කර්මාන්ත අයිතිකරුවන් විශේෂයෙන් ම නව පද්‍ය කෘති මුද්‍රණයට බෙහෙවින් පෙලඹුණහ. මෙම හේතුවෙන් ම නව පාඨක පිරිසක්ද බිහි විය. මෙම ග්‍රන්ථ රචකයන්ට කොපමණ මුදලක් ගෙවන ලද්දේ ද යන්න සොයා ගත නොහැකි ය.

ඇතැම් මුද්‍රණකරුවන් තම කෘති මුද්‍රණය කිරීමේ දී තමන්ගේ ආයතනයේ නම සඳහන් කර ඇති අතර ම යම් විටෙක නැවත මුද්‍රණය කරන්නේ නම් තමන්ගේ පාලනය යටතේ සිදු විය යුතු බව ද සඳහන් කර ඇත. ග්‍රන්ථයන්ගේ ප්‍රකාශන අයිතිය පිළිබඳව පැහැදිලි නීති සංග්‍රහයක් 1912 වන තෙක් නොතිබුණු බව පෙනේ. 19 වන ශතවර්ෂයේ අවසාන කාර්තුව වන විට පොතේ හිමිකරු වශයෙන් මුද්‍රණකරුගේ හෝ ග්‍රන්ථ රචකයාගේ නම සඳහන් කිරීම දැක ගත හැකි ය. සමහර අවස්ථාවල දී තමන්ගේ මුද්‍රණ ලාංඡනය යටතේ ප්‍රකාශයට පත් නොකරන ග්‍රන්ථයන් ඇති නම් ඒවා සන්තකයේ තබා ගැනීම දඬුවම් ලැබිය හැකි වරදක් ලෙස ද පොත්වල මුද්‍රණය කොට ඇත.

ගුණාත්මක බවින් හීන මුද්‍රිත ප්‍රකාශන

ලංකාවේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලනය දිවයිනට මුද්‍රණ ශිල්පය හඳුන්වා දෙන්නේ එමගින් ලාභ ඉපයීමේ අදහසකින් නො වන බව පෙනේ. ක්‍රිස්තු ධර්මය ව්‍යාප්ත කිරීම හා රජයේ ප්‍රවෘත්ති ජනතාව වෙත පැතිරවීමට මුද්‍රණාල පිහිටුවන ලදී. මුද්‍රණ ශිල්පය යනු ලාභදායී ව්‍යාපාරයක් බව පෙනී ගිය විට ලාභ අපේක්ෂාවෙන් ග්‍රන්ථ නිෂ්පාදනය ආරම්භ විය. මුද්‍රණ ව්‍යාපාරිකයෝ වැඩි වශයෙන් ම ගුණාත්මක බවින් අඩු ග්‍රන්ථ නිෂ්පාදනය කෙරෙහි යොමු වූහ. මුදල රජයන සමාජයක ඉතා ම ලාභදායී ව්‍යාපාරයක් ලෙසින් මුද්‍රණ ශිල්පය ගොඩ නැගෙන්නට වූ බව බෙනඩික් ඇන්ඩර්සන් පවසයි.

මෙම පසුබිමෙහි ඉතා ම ලාභදායී නිෂ්පාදන ජනතාව අතර ශීඝ්‍රයෙන් ව්‍යාප්ත වූ අතර අලුතින් බිහි වූණු පොත් සමඟ නව පාඨක පිරිසක් ද බිහි විය. ක්‍රිස්ට්මස් ඉන්දියානු සමාජය ආශ්‍රයෙන් කරන ලද පර්යේෂණයක් මගින් පෙන්වා දෙන්නේ ප්‍රවෘත්ති ලිපි හා මුද්‍රණ ප්‍රකාශන කොටා ඉස්ටේෂම ආසන්නයෙහි ඉක්මනින් ම ව්‍යාප්ත වූ බවකි. වෙළඳ පොළේ රුචිය අනුව ගුණාත්මක බවින් අඩු විවිධ රචනා ඉදිරිපත් කළ ඇතැම් රචකයෝ තම ආධිපත්‍යය එහිදී පතුරුවා ගත්හ. ඉයන් හේවුඩ් පවසනුයේ මුද්‍රණ ව්‍යාපාරය මගින් ගුණාත්මක බවින් හීන මුද්‍රිත ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් වූයේ පොදු පාඨකයාගේ අවශ්‍යතාව මත බවයි.

මුද්‍රණ තාක්ෂණය භාෂක සමාජයෙහි ලිවීමේ රටාව වෙනස් කළේ ය. නව මාදිලියේ නව රටාවකින් යුක්ත ප්‍රකාශන බිහි විය. මේවා පහසුවෙන් රැගෙන යා හැකිය. පුස්තකාල පොත්වලට වඩා පරිහරණය පහසු විය. ඒවා තනිව හුදාකලාවේ කියැවිය හැකි ඒවා විය. විශේෂයෙන් ම ගුණාත්මක බැවින් හීන පොත් කියැවීමේ පාඨක පිරිස සමාජයෙහි පහළ ස්ථරය නියෝජනය කළේ ය. වකි. මෙම තත්ත්වය ඇතැම් විට පංති, කුලය හා ප්‍රමිතිර්භාවය මත ද තීරණය විය. උල්‍රික් ස්ටාර්ක්ගේ අදහස් අනුව බලන කල ලංකාවේ 19 වන සියවසේ මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් වී ඇති බොහෝ පද්‍ය පුස්තිකා ගුණාත්මක බවින් හීන ශාංගාරාත්මක පද්‍ය කෘති සේ හැඳින්විය හැකි ය. රණහංස මාලය, රාග මැසිවිල්ල (1889), විරහා විලාපය (1886), ආදර රත්න මාලය (1892), පියවුරු අලංකාරය (1892), තරුණ තොටිල්ල (1892), භාමිණි චරිතය (1892), කර පළල් හැට්ටය (1897) ආදිය නිදසුන් ය. සම්භාව්‍ය පද්‍ය සාහිත්‍යයෙහි වුව විශේෂයෙන් ම ශාංගාරාත්මක පද්‍යය දැක ගත හැකි වුව ද ඊට වඩා රසයෙන් හීන ග්‍රාම්‍ය ස්වරූපයක් මෙම පද්‍ය කෘතීන්හි දැක ගත හැකි ය. බොහෝ විට මුද්‍රණකරුවන් තමන්ගේ මුද්‍රිත කෘතීන්හි අන්තර්ගතයෙහි ගුණාත්මක භාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු නොකළ බව පෙනේ. ඔවුන්ගේ අවධානය හුදෙක් ලාභය ගැන පමණක් ම යොමු වී තිබේ. සාමාන්‍ය ජනයා අතර මෙවැනි කෘතීන් ඉක්මනින් ජනප්‍රිය වූ අතර ගුණාත්මක බවින් හීන කෘති සමාජගත වීම කෙරෙහි ඔවුන්ගේ ලිවීමේ කියැවීමේ හැකියාව, සමාජ පංතිය, ආදායම, අධ්‍යාපන මට්ටම ආදී සාධක බලපාන්නට විය.

අහිනව පාඨක පිරිස හා නව සාහිත්‍ය ව්‍යාපාරයක උදාව

මුද්‍රණ යන්ත්‍රාල අයිතිකරුවන් ව්‍යාපාරික මුදල් ඇති පැලැන්තියක් වුව ද නව සිංහල පාඨක පිරිස බිහි වූයේ පන්සල් හෝ දේශීය අධ්‍යාපනය ලැබූ පිරිස අතරිනි. බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයෙහි මුද්‍රණ ශිල්පය ව්‍යාප්තියට පත් වීමත් සමඟ 19 වන සියවසේ මුල් භාගයේ සිංහල හා ඉංගිරිසි භාෂා දෙකෙන් ම විවිධ සංග්‍රහ හා වාර ප්‍රකාශන පළ වන්නට විය. එමෙන්ම ආගම් හෝ අර්ධ

ආගම් තොරතුරු අන්තර්ගත සාහිත්‍යය ද මෙම කාලයෙහි ව්‍යාප්ත වන්නට විය. මේ ප්‍රකාශන සඳහා පාඨක පිරිසක් ද බිහි විය. නූතන සමාජ ප්‍රවේශයෙහි මේ පාඨක පිරිස විශේෂ කණ්ඩායමකි. ඇතැම් පුද්ගලයන්ගේ පෞද්ගලික රසඥතාව ද නූතන සමාජය බිහි වීම සඳහා බලපාන්නට විය. මෙවැනි නව පාඨක පිරිසක් 19 ශතවර්ෂයෙහි අවසන් භාගය තෙක් යුරෝපයේ පවා වී ද යන්න සැක සහිත ය. මුද්‍රණ සංස්කෘතිය 19 වන ශතවර්ෂයෙහි ඇතැම් රටවල කෙතරම් පාඨක පිරිස් වෙත බලපෑමක් ඇති කළේ ද යත් පොත් සාප්පුකරුවන් පාඨකයන්ට කියැවීමට තමන්ගේ ව්‍යාපාරික ස්ථානයෙහි වෙත ම ස්ථානයක් වෙන් කිරීමට තරම් යොමු වූ බව පෙනේ. මේ තත්ත්වය ලංකා සමාජයෙහි දැක ගත නොහැකි ය. මුද්‍රණ කර්මාන්තය ව්‍යාප්ත වීම හේතුවෙන් ම ඒ සඳහා ම වෙන් වූ නගර ලංකා සමාජයෙහි දැක ගත නොහැකි ය.

19වන සියවස අවසාන දශක කිහිපයෙහි මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් වී ඇති සිංහල ගද්‍ය හා පද්‍ය කෘති විශාල සංඛ්‍යාවකි. මේ කෘති මඟින් තත්කාලීන සමාජ සංස්ථා ද හඳුනා ගත හැකිය. එයින් පෙන්නුම් කරනුයේ නූතන සමාජ ප්‍රවේශයක් සමඟ ම ජන ජීවිතය ද ශීඝ්‍රයෙන් වෙනස් වී යන බවකි. මුද්‍රණ සංස්කෘතිය මඟින් මිනිසා පරිසරය හා සමාජ පිළිබඳ චින්තනය ද වෙනස් විය. ඇතැම් අවස්ථාවල දී නොවිධිමත් ලෙස ඇති වූ සාකච්ඡා ද පසු අවස්ථාවේ දී මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් විය. 19 වන ශතවර්ෂය වන විට දේශීය හා බටහිර අධ්‍යාපනය ලැබූ පිරිස් නව සාහිත්‍ය යුගයක් උදා කළහ. එය කවිය සංගීතය හා දෘශ්‍ය කලාවන්ගෙන් යුක්ත වූ බව ඵ්දිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර පෙන්වා දෙයි. නීරා වික්‍රමසිංහ පෙන්වා දෙන පරිදි විශාල වශයෙන් පැවැති වාචික සංස්කෘතිය විශේෂයෙන් ජාතක කථා හා ජනප්‍රිය කතා මුද්‍රිත පත්‍රිකා සේ ප්‍රකාශයට පත් විය. ඇතැම් ප්‍රකාශන කවි කොළ ස්වරූපයෙන් නිකුත් කෙරුණි. ඒවා වෙළඳ පොළේ දී මෙන් ම වන්දනා ස්ථානවල දී ද විකුණූ අතර සාමාන්‍ය අකුරු හැකියාවක් ඇති ස්වදේශීය අධ්‍යාපනය ලැබූ පිරිස් මේවාහි පාඨකයන් බවට පත් වූහ. උල්ලස් ස්ථාර්ක් විසින් මෙකල

ඉන්දියානු සමාජය ආශ්‍රයෙන් කරන ලද පර්යේෂණයෙන් පෙන්වා දෙන්නේ තත් කාල පරිච්ඡේදය වන විට ප්‍රධාන වශයෙන් පාඨක පිරිස් තුන් වර්ගයක් බිහි වූ බව ය. එනම් පොදු පාඨකයා, සාමාන්‍ය පාඨකයා හා විශාල පාඨක පිරිස යනුවෙනි. මෙකල ලංකාවේ බිහි වූ පිරිස විශාල පාඨක පිරිසක් ලෙස හඳුනා ගත හැකිය. මෙම පිරිස් පංසල් කේන්ද්‍ර කොටගත් අධ්‍යාපනය ලැබුවෝ වෙති.

ජාතික කතා හා ජනප්‍රිය කතා මෙන් ම සමකාලීන සිදුවීම් වස්තු කොට ගත් පද්‍ය ආධ්‍යාන ද 1860න් පසුව බිහිවන්නට විය. මේවා විවිධ කේමා යටතේ රචනා වී තිබුණි. නූතන පාඨක පිරිස අතර එතරම් ජනප්‍රිය නොවූ ලේඛකයෝද මෙකල පුස්තිකා හා කවි කොළ මාර්ගයෙන් පාඨක ලෝකයට ප්‍රවිෂ්ට වූහ. මොවුන් අතර අප්පුහාමි අර්නස්ට් ජයසූරිය, අප්පුහාමි කරෝලිස්, අප්පුහාමි මන්තෙස්, ජේමිස් අප්පුහාමි, ඉදිරිසිංහ, ගන්දර දොන් අන්දරිස් කොරනේලිස් සේනානායක, මාතලේ නැකැත්තා, පබ්ලිස්, දොන් පිලිස් ඇපා අප්පුහාමි, නන්දන කවිශේධර, විජේවීර ආදී රචකයන්ගේ නම් දත හැකි වේ. මොවුන්ගේ නිර්මාණ ජන කාව්‍ය නිර්මාණ ද නො එසේ නම් වූල සම්ප්‍රදායේ නිර්මාණ ද යන්න කාව්‍ය සම්ප්‍රදාය හා භාෂා ලක්ෂණ, රචනා රීතිය යන අංග විමර්ශනයෙන් හඳුනා ගැනීම අවශ්‍ය ය. විවිධ වස්තු විෂය යටතේ රචනා වී ඇති කාව්‍ය කෘති අතුරින් වැඩි ම ප්‍රමාණයක් දැක ගත හැකි වන්නේ ශාංගාරාත්මක අදහස් ඇතුළත් පද්‍ය රචනා ය. අනෙක් විෂයය වී ඇත්තේ සමාජ සිද්ධි හා ආගමික උත්සව වර්ණනා කිරීමයි. ඇතැම් රචකයන් කිසියම් ප්‍රකට හා සමාජයෙහි කැපී පෙනෙන වර්ත බවට පත් වී ඇත. මේ පිරිස ද්විභාෂකයන් බව පෙනේ. ටී.බැස්තියන් ද සිල්වා, දොන් පිලිස් ඇපා අප්පුහාමි ද සිල්වා, සයිමන් ද සිල්වා ආදීහු මේ අතර වෙති. මෙකල ග්‍රන්ථකරණය පුරුෂ පාර්ශ්වයට සීමා වූ බව පෙනේ. තිලක් කුලරත්න පෙන්වා දෙන පරිදි මෙම කාල සීමාවේ දී ස්ත්‍රීන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම අඩු තත්ත්වයක පැවතීම හේතුවෙන් ස්ත්‍රීන් අතර පොත් හා පුවත් පත් කියැවීමේ හැකියාව අඩු මට්ටමක පැවතිණි. ඉතාම සීමිත කාන්තා පිරිසක් ග්‍රන්ථ රචනය සඳහා

යොමු වී ඇති බව පෙනේ. 19 වන සියවසේ ප්‍රකට කිවිදියක වූ ගජමත් නෝනාගෙන් පසුව කාව්‍ය විචාරය සම්බන්ධයෙන් ද දැනීමක් තිබූ කිවිදියක සේ දෝන සෙලෙස්තියා හැඳින්විය හැකි ය. කර පලල් හැට්ටය, අලිමාලේ, ආදර රත්නය, කළු සිනිඳු කථාව හා කාව්‍ය වජ්‍රායුධය වැනි කෘති මගින් ඇගේ කවිත්වය ප්‍රකට කර ඇත. එන් කැතරිනා ද සිල්වාගේ අගනගුණදපන නම් කෘතිය වඩාත් කතාබහට ලක් වූ කෘතියකි. යටත් විජිත කතිකාව (colonial discourse) තුළ යටත් විජිතකරණයට හසු වූ චරිතයක් ලෙස ඇය දැක්විය හැකි අතර ම අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිර්භයත්වය ද ප්‍රකට කරයි. සාහිත්‍ය නිර්මාණ සඳහා හික්සුවගේ දායකත්වය ක්‍රමයෙන් හීන වී යන අවස්ථාවක කාන්තාවන්ට ගෝචර නොවන විෂය පරාස ඔස්සේ අදහස් ප්‍රකාශනයට ගිහියන් පෙලඹීම ද මෙම කාව්‍ය නිර්මාණ පාඨකයන් අතර ව්‍යාප්තිය සඳහා හේතු විය. මෙකල ග්‍රන්ථකරණයෙහි නිරත හික්සුවක් වන්නේ තල්ගහගොඩ රතනජෝති හිමියන් ය. විවිධ විෂය පරාස යටතේ රචිත කෘති අතර ක්‍රිස්තියානි හා ගීතිකා ඇතුළත් කෘති විශාල ප්‍රමාණයක් විය. මුද්‍රණ ශිල්පය ආරම්භ වන්නට මත්තෙන් අපගේ සමාජ සන්දර්භයෙහි නිශ්චිත පාඨක පිරිසක් නොවීය. උල්ලිව් ස්ටාර්ක් පෙන්වා දෙන්නේ ඉන්දියානු සමාජයෙහි මුද්‍රණ ව්‍යාපාරිකයන් තමන්ගේ ප්‍රකාශන සමාජයේ ඉහළ හා පහළ පංති දෙකටම බෙදා හරින ලද අතර ම එය ඔවුන්ගේ ආගම හෝ උසස් සංස්කෘතිය මත තීරණය වූවක් බවයි. ලංකාවේ පොදුවේ ඉහළ හා පහළ වෙළඳ පොළ හෝ පැහැදිලි පන්තියක් වෙන් කළ නොහැකිය. අපගේ බොහෝ කෘති 'සාමාන්‍ය' පාඨක පිරිසක් අතර පැතිරෙන්නට විය. ඇතැම් රචකයෝ සමාජයේ බොහෝ පිරිස් විවේචනය කළ අතර ම උසස් පංතියේ මිනිසා වර්ණනා කළහ.

ඇතැම් රචක මෙම කාල සීමාව වන විට වෙළඳ ලකුණු (trade mark) ඉතා වැදගත් වූවක් සේ සලකා ඇත. ඇතැම් පාඨකයෝ වෙළඳ ලකුණ බලා ම තම කෘති මිල දී ගත්හ. 'හොඳ' වෙළඳ නාම සහිත පොත් සඳහා ඉහළ ඉල්ලුමක් ද පැවති බව වාර්තා වෙයි. එහෙත් ලංකාවේ පාඨක පිරිස වෙළඳ ලකුණ ගැන

සැලකිලිමත් නොවූ හ. 19 වන ශතවර්ෂයේ අවසානය වන විටත් පුවත් පත්, සඟරා හා පොත් මිල දී ගැනීමට තරම් ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් පිරිස බහුල නොවී ය. මුද්‍රණ සංස්කෘතිය වැඩි වැඩියෙන් සමාජගත වීමේ දී කුඩා ප්‍රමාණයේ පුස්තිකා බිහි වීම දැක ගත හැකිය. මෙය මනෝමය වශයෙන් පහසුවක් වූ බව ද පෙනේ . 19 වන සියවසේ බිහි වූ බොහෝ පද්‍ය පුස්තිකා පිටු 1-8 හෝ 9 දක්වා විය. ඉන්දියානු සමාජයෙහි මෙකල දී කතුවරයා පාඨකයා හා මුද්‍රිත ප්‍රකාශය ඉතා ම ප්‍රබල ස්ථානයක පසු වූ බව පෙන්වා දෙනු ලැබේ. මුද්‍රණ සංස්කෘතිය නව දැනුම නිර්මාණය කළේ ය. මුද්‍රණ ශිල්පය ව්‍යාප්ත වීමට වඩා වේගයෙන් මේ දැනුම සමාජගත වූ බව ක්‍රිස්ටෝපර් බේලි පෙන්වා දෙයි. 1880 වන විට ගාල්ල, මාතර හා කොළඹ යන ප්‍රදේශයන්හි පිහිටි මුද්‍රණාල මගින් සාහිත්‍ය කෘති මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් වන්නට විය. නව පුස්තිකා බිහි වන්නට විය. සමකාලීන සමාජය පසුබිම් කරගෙන ම ඇතැම් කෘති බිහි විය. මේ සඳහා තත්කාලීන ව්‍යවහාරික භාෂාව යොදා ගන්නා ලදී. මෙසේ නූතන සිංහල සාහිත්‍ය ගොඩ නැඟීම සිදු විය. පාඨකයාගේ අවශ්‍යතාව මත 19 වන ශතවර්ෂයේ අවසානයේ දී බොහෝ මුද්‍රිත කෘති බිහි වන්නට විය. මෙය මුද්‍රණ සංස්කෘතිය නිසා ඇති වූ නව ප්‍රවණතාවකි. මේ කෘති විමසීමෙන් තත්කාලීන ජනයාගේ ජීවන රටාව, ආකල්ප, සංස්කෘතිකාංග, සමාජාර්ථික තොරතුරු අනාවරණය කර ගත හැකි බැවින් මුද්‍රණ තාක්ෂණයේ ව්‍යාප්තිය සමඟ බිහි වූ සාහිත්‍යය 19 වන සියවසේ ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය හැදෑරීමෙහි ලා ප්‍රමුඛතම මූලාශ්‍රය සේ හැඳින්විය හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලේඛන නාමාවලිය

එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර “මාතර - කොළඹ කෘතිවලින් අපේ සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රය පළල්ව ගිය හැටි”, සාහිත්‍ය ධාරා, සංස්: ජී.ජී.පුංචිහේවා, කොළඹ : 1960.

එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර, සිංහල නවකතා ඉතිහාසය හා විචාරය, නුගේගොඩ, සරසවි ප්‍රකාශකයෝ, 1997.